

Stručni rad

RUČNI RADOVI U ŠKOLI

Polona Gole

Osnovna škola Litija

Sažetak

Rukotvorine su se posljednjih godina vratile u školske klupe, jer odgajatelji napominju kako je to izvrsno zanimanje posebno za djecu s teškoćama u učenju, jer ih potiče na koncentraciju, na zabavan način ulijeva radost u rad i poboljšava motoričke sposobnosti, što ih čini brže napreduju i u učenju pisanja.

Ključne riječi: koncentracija, fina motorika, svladavanje stresa

1. Uvod

Kreacija djeluje umirujuće na ljudski organizam. Mnoga su istraživanja [3] potvrdila da ručne vještine (tkanje, heklanje, šivanje, vezenje) imaju jednak učinak kao i meditacija. Konstantno ponavljanje pokreta rukama, koji se ponavljaju tijekom ručnog rada, smiruje um i angažira mozak da zaboravi na probleme. Poznato je i da tijekom heklanja, pletenja, vezenja... mozak luči serotonin, hormon unutarnjeg zadovoljstva, mira i osjećaja sreće, zbog čega se poboljšava opće stanje. Ljudi koji heklaju, pletu... do starosti, čuvaju dobro sjećanje. Takvi su obrti pravi trening za mozak, jer stimuliraju znanje matematike (svi obrasci temelje se na ispravnom brojanju petlji). Proizvodi šarenih uzoraka koji nastaju blagotvorno djeluju na naša osjetila. Ustrajnost u takvom radu stvaraocu donosi zadovoljstvo i jača samopouzdanje.

2. Ručni rad u školi

Nastavni plan i program u osnovnim školama u Sloveniji uključuje mnogo više sati posvećenih predmetima koji zahtijevaju npr. računanje i posljedično korištenje lijeve moždane hemisfere, dok su kreativni predmeti potisnuti u drugi plan s minimalnim brojem sati gdje je izražena desna moždana hemisfera. Ručni i umjetnički rad kod djece ubrzava i jača razvoj desne hemisfere velikog mozga. Kada lijeva i desna hemisfera mozga uspješno surađuju kako bi upravljale mentalnim procesima, rade kao usklađena cjelina. [2] Dijete koje ne razvija svoje manuelne sposobnosti, ne jača svoju maštu, kreativnost, ima ograničenu izražajnu razinu svog umjetničkog duha i nema priliku razvijati vlastito, kritičko mišljenje – vlastito mišljenje i pozitivnu sliku o sebi. [3] Kad djeca tada odrastu, nisu sposobna učinkovito rješavati probleme, što između ostalog dovodi do vrlo niskog samopoštovanja. Mozak tako nije u stanju tražiti druga rješenja. U nastavnom planu i programu [1] za predmet Domaćinstvo u 5. razredu je zapisano da učenici uče o području tekstilstva. To znači da se upoznaju s tekstilnim sirovinama i tekstilom. Učenici uče da se tekstilne sirovine ne mogu koristiti. Tek nakon niza tekstilnih procesa iz njih se mogu dobiti plosnati tekstilni proizvodi ili proizvodi koji se dijele na tkanine, pletiva i vlakna. Nastavni plan i program predlaže izradu praktičnog proizvoda, upoznavanje s nekim tekstilnim procesima.

U nastavku je prikazan projektni rad u 5. razredu gdje su učenici različitim tekstilnim postupcima izradili jednostavnu igračku ili ukras.

2.1. Proizvodni proces

Učenici su gledali svaki proces na videu prije početka proizvodnje. Ako u razredu ima mnogo učenika, ovo je najoptimalniji način da svi jasno vide proces. Učiteljica je nekoliko puta okrenula video dok je hodala po razredu i pomagala učenicima kojima je njena pomoć bila potrebna. Prije početka učenici su kod kuće pripremili alat za tkanje. Izrađena je od tvrdog kartona, u obliku pravokutnika. Na kraćim rubovima napravljeni su rezovi na razmaku od 0,5 cm. Na taj su način izrađivali domaće tkalačke stanove. U školi su se provlačili konci kroz zareze, to su osnovni konci. Zatim su počeli tkati drugom niti. To su činili tako da su poprečne niti provlačili kroz uzdužne niti uz pomoć kartona na koji se namotavao odabrani konac. Karton s koncem stavljan je naizmjenično ispod i iznad uzdužnih niti. Također su si pomagali češljem da spoje križne niti. Mogli su koristiti različite boje. Kada su bili gotovi po cijeloj dužini, proizvod je skinut sa tkalačkog stana. Slijedilo je heklanje. Oni su heklali jednostavne lančane petlje koje su bile zašivene na dnu tkanog proizvoda gdje su se oblikovale noge. Na mjestima gdje proizvod ima oči, ušivena su dva gumba. Na kraju su na proizvodu ipak izvezli svoje inicijale.

Slika 1

3. Zaključak

Osim iskustva o podrijetlu materijala, pletenju, heklanju, šivanju i vezenju, ručni rad igra važnu ulogu u razvoju fine motorike, unutarnjeg mira i intelektualne jasnoće. Ručni rad je vrijeme kada su djeca sama sa sobom, smiruju se, fokusiraju na izradu proizvoda, povećava se sposobnost koncentracije i ustrajnosti.

4. Literatura

- [1.] Digitalni učni načrt. URL: <https://dun.zrss.augmentech.si/#/> (25.2.2023.)
- [2.] Ročne spretnosti otrok vodijo v ugoden razvoj ožganov. URL:
- [3.] <https://www.unikashop.si/dobre-ročne-spretnosti-otrok-vodijo-v-ugoden-razvoj-mozganov/?v=ce774d9cab3a> (25.2.2023.)
- [4.] Tečaj kvačkanja. URL: <https://arhiv.onaplus.delo.si/onin-tečaj-kvačkanja/> (25.2.2023.)